

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref
13/776

Vår ref
13/2612-

Dato
27.06.2013

Legenes spesialistutdanning - konsekvensutredning av rammeutkast og høring

Helse- og omsorgsdepartementet ga på bakgrunn av Stortingets anmodning, Helsedirektoratet i oppdrag å gjennomgå legenes spesialistutdanning, jf brev av 04.05.2011. Direktoratet skulle vurdere behov for endringer i spesialiststruktur og i utdanningenes innhold. Det var lagt vekt på at utdanningen skulle være i tråd med de vedtatte reformene og tiltakene for å rette tjenestene inn mot befolkningens behov. Videre skulle utdanningen ta innover seg endrede kompetansebehov som følge av utvikling i tjenestene og de medisinske fagene.

Direktoratet har utarbeidet et forslag til hovedretning og rammer for en framtidig spesialistutdanning for leger, jf forsendelse til departementet av 20. juni. I arbeidet er det gjennomført prosesser med, og det er gitt mulighet til kommentarer til utkastet, fra universitetene, arbeidsgrupper fra fagmiljøene i sykehusene, RHF, helseforetakene, pasientforeninger, KS, Spekter, Legeforeningen, Norsk Psykologiforening og Norsk Sykepleierforbund.

De overordnede målene er i henhold til direktoratets utredning å få en høyere kvalitet i diagnostisering, behandling, oppfølging og samhandling om pasientene. I tillegg har pasientsikkerhet stått sentralt. Direktoratets hovedgrep er å etablere en modell for spesialiststruktur som ivaretar behov for breddekompetanse og spisskompetanse, i tillegg til ny kompetanse som ses som sentral for legerollen. Det er videre lagt vekt på en forbedret og effektivisert utdanning, basert på moderne pedagogikk med fokus på læringsutbytte.

Direktoratet har lagt vekt på at det må etableres en spesialiststruktur som er fleksibel, da det er raske endringer som påvirker kompetansebehovene. Selv om utviklingen går i

retning av mer spesialisering, krever sykehusstrukturen i Norge at hensynet til breddekompetanse ivaretas og styrkes. Direktoratet framholder at dette er viktig både for den store gruppen pasienter i sykehus med flere og sammensatte sykdommer og for å ivareta de behovene som små og mellomstore sykehus har. Videre pekes det på behovet for å sikre gode, helhetlige forløp både innen spesialisthelsetjenesten og gjennomgående forløp mellom primær- og spesialisthelsetjenesten.

Departementet merker seg følgende sentrale elementer i forslaget:

- Sterkere innretning av utdanningen mot de sykdommene og pasientgruppene som vil dominere framover, og endringene i tjenestene som følge av reformene
- Større vekt på felles kunnskapsbaser og omgjøring av grenspesialiteter til hovedspesialiteter
- Sterkere vekt på psykisk helse og mottaksmedisin/indremedisin
- Turnustjenesten er noe revidert og er integrert i spesialistutdanningen som første felles bolk
- Kommunikasjon, etikk, helsesystem, forskning, ledelse, og samhandling er gjennomgående temaer i hele utdanningen
- Større vekt på læringsmål, moderne pedagogiske læringsformer og kompetansetesting
- Mer effektive utdanningsløp med nedkorting på gjennomsnittlig 1,5 år i forhold til tidligere
- Mer ryddig ansvarsdeling og endrede roller

Helse- og omsorgsdepartementet ser at forslaget i sin hovedinnretning svarer på det gitte oppdraget. Det er viktig å sikre effektive utdanningsløp, kvalitet i utdanningene og robust spesialistkompetanse. Forslagene er videre innrettet på å bringe utdanningene i større grad inn mot framtidens helseutfordringer. Departementet viser i den sammenheng også til behovet for å innrette utdanning av helsepersonell i tråd med reformarbeidet de senere årene, jf Meld. St. 16 (2010–2011) *Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011–2015)* og St.meld. nr. 47 (2008-2009) *Samhandlingsreformen og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.* (LOV 2011-06-24 nr 30).

Departementet tar imidlertid ikke på dette stadiet i prosessen stilling til enkelthetene i forslaget. Spesialistutdanning av leger skjer i helsetjenesten og er uløselig knyttet til helsetjenestens drift og organisering. Organiseringen av sykehusene er i stor grad basert på de etablerte spesialitetene. Sykehusstrukturen og arbeidsdelingen mellom sykehus er også sterkt knyttet til spesialitetsstrukturen.

Departementet ser at disse problemstillingene er adresserte i direktoratets utkast, men vil også påpeke at de organisatoriske, driftsmessige og økonomiske konsekvensene ikke er utredet og vurderte i full bredde.

Universitetenes rolle er omtalt i utkastet, og de er foreslått å bidra i større utstrekning, blant annet med utvikling av ulike utdanningsopplegg, pedagogiske læreformer og testing.

Innenfor de tidsrammer som var stilt til disposisjon for direktoratet har det ikke vært rom for grundige konsekvensutredninger og høring. Departementet vil derfor be om at rammeutkastets hovedinnretning legges til grunn i et videre arbeid, og at saken utredes videre med vekt på:

- Konsekvenser for pasientene
- Organisatoriske, driftsmessige og økonomiske konsekvenser for
 - sykehusene og RHF
 - universitetene
 - direktoratet

Under første strekpunkt bes det om at scenarier og utviklingstrekk for sykehusene beskrives, inklusive konsekvenser for sykehusstruktur og småsykehus.

Det bes også om at roller og ansvarsdeling for spesialistutdanningen beskrives tydeligere, inkludert økonomiske og administrative konsekvenser.

Et videre arbeid kan også inkludere løsninger og tiltak som ikke er beskrevet i direktoratets rammeutkast.

Departementet ber om at videre arbeid og konsekvensvurderinger skjer i tett samarbeid med de regionale helseforetakene, sykehusene og universitetene i formaliserte prosesser. Det bes om at arbeidslivets parter; Spekter og Legeforeningen og andre relevante parter også bringes inn i videre prosess på egnede tidspunkt.

Vi ber om at det gjennomføres en ordinær høring av konsekvensutredet forslag i regi av direktoratet, og at innspill vurderes i forhold til endelig forslag til departementet.

Departementet ber om ny leveranse i saken innen utgangen av februar 2014.

Med vennlig hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Synnøve Roald
Avdelingsdirektør

Kopi:
Kunnskapsdepartementet
De regionale helseforetakene
De medisinske dekanene
Spekter
Den norske legeforening
KS